A férjnek így végül be kellett látnia, hogy az asszonynak több dolga van odahaza, mint neki a mezőn, és bizony nem egyszerű mindet elvégezni. Attól a naptól fogva sohasem piszkálódott többé, hanem a feleségét nagy becsben tartotta.

Aki azt hiszi, a feleségének nincs dolga, járjon utána!

HAPTÁK, KERDÁJ, RÉKCUNG

A lengyel király birodalmának határát nagy tengerek mossák. Az egyik tenger közepén van egy nádszál, nádszál tetején hajszál, hajszál tetején jegenyenyárfa, annak van egy odva, minden évben háromszázhatvanhat katona rukkol be rajta. A fa ágán van egy fészek, abban négy tojás, azt a négy tojást a háromszázhatvanhat katona nem tudja együtt reggelire megenni. Bunda, bunda, köpönyeg – mesélek, mert van kinek.

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer három magyar huszár. Mindhárman a császári seregben szolgáltak tizenkét esztendeig, két hónapig, öt napig és nyolc óráig. Olyan híven szolgálták a császárt, olyan rendesen követték a parancsait, hogy mire kitelt az idejük, már senki sem szólította őket az igazi nevükön: úgy nevezték csak őket, hogy Hapták (vigyázz!), Kerdáj (hátra arc!) és Rékcung (jobbra át!). A tizenkét év alatt nagyon jó barátok lettek, elhatározták hát, hogy együtt indulnak haza Magyarországra. Megkapták az elbocsátólevelüket, sőt megtarthatták a lovukat és fegyverüket is

a jó szolgálatért. De hiába a paripa, hiába a jó társaság – a három huszár nem találta meg a hazavezető utat. Úgy eltévedtek, hogy hét országot bejártak, mire észbe kaptak.

Egy nap, ahogy az úton lovagoltak, megpillantottak egy nagy várost. Elhatározták, hogy ott szállnak meg éjszakára. Mire azonban beértek a városba, már éjfél felé járt az idő; mindenhol csak csukott ajtókat, sötét ablakokat láttak. Tétován bolyongott a három huszár az idegen város kihalt utcáin, mikor egyszerre csak eléjük toppant egy különös öregember: egyetlen szeme volt csak, a homloka közepén, de az akkora, mint egy hordó feneke.

– Állj! Kik vagytok? Mik vagytok? Honnan jöttetek? Hová mentek?

Elmesélte a három huszár, hogyan bocsátották el őket a seregből, és hogyan keresik azóta is a hazavezető utat.

– Na, magyar huszároknak eddig még csak a hírét hallottam. Jó, hogy erre jártatok! Ne menjetek tovább egy tapodtat sem, majd én elszállásollak benneteket! – mondta az öreg, azzal egy kastélyhoz vezette őket. A lovakat bekötötték az istállóba, ők maguk pedig egy tágas szobába telepedtek, ahol fényesen lobogott a tűz a kandallóban. Az egyszemű öreg elszállásolta a három katonát éjszakára, de enni bizony nem adott nekik. Sőt, mielőtt elment, egy öregasszonyt állított a szoba ajtaja elé, és megparancsolta neki, hogy vigyázzon a három huszárra, mint a szeme fényére.

Lefeküdt a három jó barát aludni, de mindegyiküknek úgy korgott a gyomra, hogy folyton felriadtak. Végül Hapták úgy döntött, kikéredzkedik a szobából. Addig kérlelte az öregasszonyt, hogy így meg úgy, legalább a mosdóra hadd mehessen ki, hogy az anyóka kiengedte. Hapták elindult a sötét folyosókon a fal mentén, és egyszerre csak befordult egy szobába. A szobában sötétebb volt, mint a legsötétebb éjszaka, de ahogy a katona keresgélt, tapogatózott, végül kitapintott egy kis száraz kenyeret egy asztal fiókjában. Azt jóízűen elrágcsálta, majd, ahogy a kiutat kereste a szobából, a kezébe akadt egy régi, rongyos köpeny. Gondolta, jó lesz takarónak, a vállára terítette, és visszament a szobába, ahol a többiek várták.

– Végigcsúsztam-másztam a fél kastélyt, de nem találtam mást, csak egy kis száraz kenyeret meg egy rossz köpenyt! – morogta, ahogy becsukódott mögötte az ajtó. Kerdáj és Rékcung rémülten ugrottak fel.

– Ki van itt? Ki beszél?

– Bolondozzatok az öregapátokkal! Hát ki lennék?

A két másik még jobban összekapaszkodott ijedtében, és néztek erre-arra.

– Ki vagy? Szellem vagy ördög?

– Hapták vagyok, ki lennék! Csak éppen elmentem, találtam egy kis kenyeret, meg ezt a köpenyt... – magyarázta, és levette a köpenyt a válláról, hogy jobban megmutassa. Abban a pillanatban felkiáltottak a társai:

– Hapták! Hogy kerülsz te ide a semmiből?

Innen már nem sokat kellett törniük a fejüket, hogy rájöjjenek, Hapták egy láthatatlanná tévő köpenyt talált. Ezen felbuzdulva Kerdáj is elhatározta, hogy bejárja a kastélyt. Az ajtóhoz ment, és addig könyörgött az öregasszonynak, hogy engedje ki a dolgát végezni, míg az anyóka kiengedte. Kerdáj is elindult a sötét folyosókon, felmászott néhány lépcsőn, és talált egy másik szobát, aminek nyitva volt az ajtaja. A szobában átkutatott minden polcot, fiókot, szekrényt, míg végül a sarokban talált némi száraz kenyeret – ezt jóízűen elropogtatta –, és egy kopott kalapot. A kalapot a fejébe csapta, gondolva, hátha ez is láthatatlanná teszi – de helyette hirtelen éktelen zaj, fegyvercsattogás, lábdobogás, lónyerítés támadt a kastély körül. Kerdáj az ablakhoz rohant, és látta, hogy kinn egy hadsereg gyülekezik katonás rendben; a tisztek mind az ablak alatt álltak, és neki tisztelegtek.

– Parancs, vezérünk!

Kerdáj ijedtében lekapta a kalapot a fejéről – és a hadsereg abban a pillanatban eltűnt. A katona izgatottan tért vissza a szobába, és elmesélte a társainak, miféle csodálatos kalapot talált magának.

– Na, akkor már én sem maradok ki a jóból! – mondta erre Rékcung, és ő is kikéredzkedett az öregasszonynál a mosdóba. El-

indult a sötét folyosókon, bemászott minden zegbe és zugba, míg végül ő is talált egy nyitott ajtajú szobát. Ott aztán addig-addig tapogatózott, míg egy szekrény aljában lelt egy kis száraz kenyeret (ezt jóízűen elropogtatta), és még valamit, amiről kiderült, hogy csak egy üres erszény.

– Na, ugyan mi a mennydörgős ménkűnek nekem egy üres erszény...? – morogta magában, és csalódottan földhöz vágta.

Az erszényben erre megcsendült valami.

– Nocsak, mégis van benne pénz? – csodálkozott Rékcung; felvette az erszényt, és egy marék aranyat rázott ki belőle. A pénzt zsebre tette, az erszényt pedig megint eldobta... de az megint csak csendült egyet. Ugyanígy történt harmadszorra, negyedszerre is, mire Rékcung rájött, hogy az erszényből sohasem fogy ki a pénz. Boldogan rohant vissza a társaihoz elújságolni, milyen kincsre tett szert.

– De most már aztán szökjünk meg innen, mielőtt túl késő!

– Amíg te távol voltál, mi már ki is főztük, hogyan – felelte erre a másik kettő. Mindhárman beburkolták magukat a láthatatlanná tévő köpenybe, és amikor az öregasszony nem figyelt, kiosontak a kastélyból, lóra pattantak, és elvágtattak.

Addig utaztak, amíg egy másik királyság másik városába nem értek. Ott aztán Rékcung pénzéből vettek maguknak egy szép házat, díszes ruhákat, finom ételeket, és mindent, amit csak megkívántak. Úgy éltek, mint három király, amíg egy napon meg nem hallották, hogy az ország uralkodójának gyönyörűséges szép lánya van. A lány arról volt híres, hogy igencsak szeretett kártyázni; kilencvenkilenc kérőjét megkopasztotta már, senki sem tudta a játékban legyőzni. Rékcung gondolt egyet, fogta az erszényét, és jelentkezett a palotában, hogy kártyázna a királykisasszonnyal.

Le is ültek kártyázni. A királylány ugyancsak jól forgatta a lapokat; egyik partit nyerte a másik után, de Rékcung, valahányszor veszített, csak újabb adag aranyat rázott ki az erszényéből. Egy idő után a királylánynak is feltűnt, hogy az erszényből sohasem fogy ki a pénz. Attól fogva sasszemekkel figyelte, ahogy Rékcung újra

és újra kifizette az elveszített összegeket. Játszottak reggeltől estig; akkor a királykisasszony hazaküldte Rékcungot azzal, jöjjön vissza másnap reggel. Időközben megparancsolta az udvari szabónak, hogy készítsen egy pontosan ugyanolyan erszényt, mint amilyen Rékcungnak volt.

A következő reggelen megint leült kártyázni a katona és a királylány. Játszottak reggeltől estig, majd játszottak egész éjszaka. Rékcung csak veszített és veszített, de nem bánta. Volt elég pénz az erszényében, és jól érezte magát a királylány társaságában. Hajnal felé azonban erősen álmos lett, és kérte, tartsanak szünetet; végigdőlt a kanapén, és elnyomta az álom. A királylány, aki csak erre várt, gyorsan kicserélte az erszényeket, a hamisba még némi pénzt is tett, hogy ne tűnjön fel rögtön a turpisság. Amikor Rékcung felébredt, megint nekiálltak játszani. A katona veszített, és megrázta az erszényt, hogy kifizesse a tartozását – de csak néhány arany hullott ki belőle, és hiába rázogatta tovább, az erszény bizony üres maradt.

– Na, ha nincs más, amit fel tudsz tenni kártyára, akkor fel is út, le is út, takarodj innen! – mondta neki a királykisasszony, és a katonáival kidobatta a palotából.

Rékcung búsan tért haza a barátaihoz, és mesélte, hogyan járt a királykisasszonnyal. Nem kellett sokáig tanakodniuk, hogy rájöjjenek, a varázslatos erszényt bizony elcserélték. A két másik katona kegyetlenül összeszidta Rékcungot, amiért hagyta becsapni magát. Rékcung erre annyit felelt:

– Visszaszerzem én azt az erszényt, ne féljetek!

Kölcsönkérte Kerdájtól a kopott kalapot, és elindult vele a palotához. Amikor a kapu elé ért, a fejébe csapta a kalapot, és abban a pillanatban olyan hadserege támadt, amilyet még nem látott a királyság. Rohant az egész udvar az ablakokhoz, rohant a királykisasszony is. Páncélt, kardot öltött, és kivonult a saját katonái kíséretében, hogy találkozzon az ellenség vezérével. Nagyot nézett, amikor rájött, hogy Rékcung az.

– Rékcung! Hát te meg honnan szerezted ezt a rengeteg sok katonát, amikor minden pénzedet elkártyáztad?

– Nincs nekem pénzre szükségem, felséges királykisasszony! Itt van ez a csodás kalap, ebből annyi katonát teremtek, amennyit csak akarok.

– Nahát, ez valóban csodás dolog! – mosolyodott el a királykisasszony, s közelebb lépett a katonához. Rékcung annyira elmerült a királylány mosolyában, a két szép szemében, hogy észre sem vette, milyen közel jött a lány. Az meg egyszerre csak, hipp-hopp!, lekapta a fejéről a kalapot, és elfutott vele. Eltűnt a kalappal együtt az egész hadsereg, Rékcungot pedig a királylány őrei kergették el a palota elől.

A katona szégyenkezve tért haza a barátaihoz, és mesélte, mi történt. A másik kettő irtózatosan dühös lett, amiért elherdálta az erszényt és a kalapot is. Összevissza szidták, de Rékcung csak annyit mondott:

– Még nincs minden veszve! Hapták, add kölcsön a köpenyed, láthatatlanul beosonok a palotába, és visszaveszek mindent.

Így is történt. Rékcung a köpennyel a vállán, láthatatlanul visszatért a palotához, beosont a kapun, és addig járkált, amíg meg nem találta a királykisasszony szobáját. A lány épp az asztalnál ült, pénzt öntögetett a varázslatos erszényből, és azt számolgatta. Rékcung közelebb osont, és nem tudta megállni, hogy néhány csillogó aranyat el ne vegyen az asztalról. A királylánynak azonban feltűnt, hogy egyre kevesebb a pénz, csak úgy tűnik el a levegőbe. Sejteni kezdte, hogy jár valaki a szobában. Szép kényelmesen felállt, az ajtóhoz sétált, és amikor Rékcung megpróbált kiosonni, a lány belemarkolt a levegőbe, elkapta a köpenyt, és lerántotta a katona válláról. Lett nagy kiabálás, nagy sikoltozás; a zajra megjelentek a palotaőrök, és úgy kidobták Rékcungot, hogy nyekkent.

Szegény katona nem mert többé hazamenni és bevallani, hogy mindent elveszített. Nekivágott inkább a legsűrűbb erdőnek. Ahogy ment, mendegélt, irtózatosan megéhezett. Körülnézett, és meglátott egy körtefát, amin aranykörték csüngtek. Nem sokat gondolkodott, hanem leszedett egyet, és felfalta. Abban a pillanatban érezte, hogy valami húzza lefelé a fejét. Felnyúlt, megtapogatta a feje búbját,

335904

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „BOD PÉTER"
SFÂNTU GHEORGHE
Tel: 351 609, 315 577
SEPSISZENTGYÖRGY
BOD PÉTER MEGYEI KÖNYVTÁR

és érezte, hogy két olyan agancsa nőtt, mint egy daliás szarvasnak. Most búsult csak el igazán! Hogyan mehetne ő, világ csúfjára, emberek közé két ekkora aganccsal? Ahogy bánatosan mendegélt tovább, megpillantott egy fát, tele aranyalmákkal. „Na, az agancsnál rosszabb már nem történhet" – gondolta magában, és az almából is megevett egyet. Abban a pillanatban leestek az agancsai.

Mire földet értek, Rékcung fejében már készen is állt az ötlet, hogyan állhat bosszút a királylányon.

Nem sokkal később egy rongyos koldus jelent meg a palota előtt, karján egy kosárnyi csillogó aranykörtével.

– Aranykörtét vegyenek! Aranykörtét vegyenek! Száz arany darabja!

Kinézett a királykisasszony a palota ablakán, és megkívánta a körtét. Magához hívatta a kedvenc szobalányát.

– Eredj le, Julcsi, vedd meg azt a kosár körtét!

Julcsi le is futott a lépcsőn, megvásárolta az egész kosarat a koldustól – aki nem volt más, mint maga Rékcung. A katona leült a palota lépcsőjére, és vidáman hallgatta, ahogy odafenn egyszerre csak lett nagy visítás, sikoltozás, kiabálás, ahogy a királykisasszonynak kinőtt az agancsa. Olyan terebélyes volt, hogy ki sem tudott menni vele az ajtón! Szalajtottak rögtön orvosért, de a királyság egyetlen orvosa sem tudott mit kezdeni az aganccsal. Rékcung várt, várakozott kényelmesen. Néhány héttel később, amikor az egész királyi udvar a legmélyebb kétségbeesésbe merült, külföldi orvosnak öltözött, és jelentkezett a palotában egy kosár aranyalmával a karján.

– Felséges királyom, én meggyógyítom a lányát, csak hagyjanak vele kettesben!

Be is tuszkolták rögtön Rékcungot a királykisasszony szobájába. A lány az ágyon feküdt és sírdogált, kétoldalt a falat érték az agancsai.

– Na, kisasszony, megismersz-e engem?

– Honnan ismerném én a doktor urat?

Rékcung erre levette az álruhát.

– És most már megismersz-e?

– Rékcung, te vagy az? – riadt meg a királykisasszony. – Mit keresel te itt?

– Jöttem, hogy meggyógyítsalak! Három szelet aranyalma, és leesik az agancsod. Szeretnél-e egy almát?

– Hogyne szeretnék! Kérlek szépen, drága kedves Rékcung, adj nekem egyet!

– Nem úgy van az! Gondolod, hogy ingyen adom?

– Bármi az ára, fizetek érte!

– Hát akkor fizess! Az első szelet ára a láthatatlanná tévő köpeny.

A királylány, mit volt mit tenni, elővette a fiókból a köpenyt, és visszaadta.

– A második szelet ára a sereget teremtő kalap!

Szégyenszemre előkerült a kalap is.

– A harmadik szelet ára az erszényem!

Húzódozott a királykisasszony, nem akarta visszaadni az erszényt, de végül nem volt más választása, ha meg akart szabadulni az agancstól. Amint Rékcung visszakapta – és ki is próbálta – a három varázslatos holmit, adott egy aranyalmát a királykisasszonynak. Amint a lány az almát megette, leesett az agancsa. Vele együtt letört a gőgössége is; megbánta, hogy elvette a katonától a varázslatos tárgyakat, és ígéretet tett, hogy többé nem csalja el azt, ami a másé. Még azt is felajánlotta, hogy feleségül menne a katonához, de annak nem fűlt a foga a dologhoz.

Rékcung, mint aki jól végezte dolgát, kisétált a palotából. Útközben a konyhaajtó mellett vezetett az útja – egyszerre csak sírás, szipogás ütötte meg a fülét. Belesett a konyhába, és látta, hogy a tűzhely mellett ül egy csinos szobalány, két csinos aganccsal a homlokán.

– Hát te meg ki vagy?

– Ne is kérdezd! Julcsi a nevem. A királykisasszony szobalánya voltam, de titokban megkóstoltam egy aranykörtét a kosarából. Attól nőtt agancsom, és nincs, aki levegye!

Rékcung se szó, se beszéd, adott egy aranyalmát Julcsinak a kosarából. Amint a lány beleharapott, az agancsa rögtön lepotyogott.

Egymásra mosolygott a katona és a szolgálólány; kart karba öltve tértek haza a takaros házba, ahol Rékcung visszaadta a varázstárgyakat Haptáknak és Kerdájnak. A varázslatos erszényből lett annyi pénzük, hogy mindhárman saját palotába költöztek. Rékcung feleségül vette Julcsit, és boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

TUBARÓZSA KISASSZONY

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy nagy kerek erdő közepében egy szögletes kert, a szögletes kert közepében pedig egy soktornyú kastély. Kert is, kastély is olyan káprázatos volt, hogy még a nap is meg-megállt az égen, amikor arra vitt az útja, hogy megcsodálja őket. A kastély egy nagy úré volt, olyan nagy úré, aki majdnem egyenlő volt magával a királlyal is. Annyi lakáj, béres, lovász, kertész szolgált nála, hogy egy egész falut kellett nekik építeni a kastély falain kívül. A kertnek, kastélynak messziről csodájára jártak, az uraság legnagyobb kincse mégiscsak az egyetlen lánya volt. A kert maga is neki köszönhette a szépségét: a lány ugyanis annyira szerette a virágokat, hogy az apja messzi földről hozatta neki a magokat, hagymákat, virágtöveket, amikkel teleültettek minden talpalatnyi földet. Csak azért fájt a szíve a lánynak, mert az apja nem engedte, hogy a saját kezével ültessen, gyomláljon, dolgozzon a kertben.

Egy napon aztán egy holland kertész csomagot küldött az uraságnak, benne néhány virághagymával. Amikor megérkezett a cso-